

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse

Datum: 2026-08-24
Diarienummer: KSN-2025-04004
Kommunstyrelsen

Handläggare:
Elin Midelf

Svar på motion om den kommunala lantmäterimyndigheten från Mats Åhlund (C) och Nora Karlsson (C)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** avslå motionen.

Ärendet

Mats Åhlund (C) och Nora Karlsson (C) föreslår i en motion väckt i kommunfullmäktige 15 december 2025

- att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utreda och inleda en dialog med Lantmäteriet om att avveckla den kommunala lantmäterimyndigheten och överföra verksamheten till den statliga lantmäterimyndigheten, samt
- att kommunstyrelsen återkommer till kommunfullmäktige med en genomförandeplan och tidplan för övergången senast under 2026.

Beredning

Ärendet har beretts av miljöförvaltningen och kommunledningskontoret.

Ärendet behandlades av miljö- och hälsoskyddsnämnden 19 augusti 2026.

Föredragning

Motionen hänvisar till stora delar till skäl i den statliga utredningen *En bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten*, SOU 2025:98. Kommunstyrelsen har i mars avgett yttrande över regeringens remiss (2026-03-04 §46).

Förslagen i betänkandet gick inte så långt som att avskaffa systemet med kommunala lantmäterier. Däremot innebar förslagen i betänkandet sådana inskränkningar i verksamheten på kommunal nivå att det i praktiken skulle bli svårt att driva en effektiv verksamhet. I det här avseendet delade alltså motionärerna den analys som låg till grund för kommunens yttrande, det vill säga att "Om utredningsförslagen blir genomförda kommer det också medföra betydande ytterligare nackdelar och en avsevärt fördyrad verksamhet för den kommunala verksamheten."

Kommunen ansåg framför allt att utredningen som låg till grund för betänkandet inte i tillräcklig grad hade beaktat fördelarna med en lokalt förankrad och placerad verksamhet. Uppsala kommun var i huvudsak negativ till utredningens förslag och lyfte fram riskerna för samhällsbyggnadsprocessen. I arbetet med att ta fram svar på betänkandet ingick samhällsbyggnadsförvaltning och kommunledningskontoret. Den samlade analysen var att dagens utbyte och arbetsformer för samhällsutvecklingen i Uppsala avsevärt skulle försvåras utan en kommunal lantmäterimyndighet med lokalkännedom och kompetens tidigt i processerna. I kommunens yttrande är utmaningen med den snabba tillväxten en sak som talar för att bibehålla och utveckla dagens system med en kommunal lantmäterimyndighet.

Motionärerna lyfter frågor som kommunernas tillgång till den statliga myndighetens verksamhetsstöd och system. I betänkandet föreslås ett tydligare ansvar för den statliga myndigheten att tillhandahålla sådant stöd och även utbildning. Uppsala kommun var positiv till de förslagen, framför allt i syfte att säkerställa en enhetlig rättstillämpning och förutsättningar för en effektiv handlägningsprocess i hela landet.

Sårbarheter i kompetensförsörjning lyfts i motionen. För mindre kommunala lantmäterier kan det möjligen vara en utmaning, och redan idag finns krav på minsta storlek. För Uppsala, som har en stor verksamhet, är det dock inte idag attraktiviteten som är en utmaning utan tillgången på erfarna lantmätare.

Motionärerna har rätt i att Lantmäterimyndigheten är en egen myndighet inom kommunen som inte kan styras som flera andra kommunala verksamheter. Det gäller i enskilda ärenden. En fördel med kommunal lantmäterimyndighet är emellertid att en nämnd kan lämna önskvärda målsättningar för den kommunala Lantmäterimyndigheten gällande kötider och handläggningstider. En annan fördel är att nämnden och andra verksamheter har tillgång till fastighetsrättslig kompetens.

Motionärernas synpunkter på att både den statliga och den kommunala myndigheten handlägger ärenden i samma kommun är något som också kommunen lyfter fram som en nackdel i sitt yttrande. Betänkandets förslag i de delarna har avstyrkts.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 24 augusti 2026
- Bilaga 1, Motion om den kommunala lantmäterimyndigheten från Mats Åhlund (C) och Nora Karlsson (C)
- Bilaga 2, Protokollsutdrag från miljö- och hälsoskyddsnämnden 19 augusti 2026

Kommunledningskontoret

Birgitta Pettersson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör och
biträdande stadsdirektör

Motion angående den kommunala lantmäteriorganisationen

I Uppsala finns idag både det statliga Lantmäteriet och en kommunal lantmäterimyndighet. Den kommunala lantmäterimyndigheten är i huvudsak finansierad med avgifter och kommunala bidragsmedel. Inget talar för att den lokala verksamheten är effektivare eller har kortare handläggningstider än den statliga. Ett skäl till det kan vara att den kommunala myndigheten är beroende av den statliga myndighetens verksamhetsstöd.

Nu har en statlig utredning - *En bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten, SOU 2025:98*, lagt fram förslag som lyfter fram betydande nackdelar med en splittrad lantmäteriverksamhet. Utredningen slår tydligt fast att staten har det övergripande ansvaret för fastighetsbildningsverksamheten i hela landet, även när förrättningar utförs av en kommunal lantmäterimyndighet. Det innebär att vi i Uppsala bedriver statlig verksamhet, men gör det med kommunala resurser, kommunal administration och kommunalt rekryteringsansvar – utan att kommunen har något övergripande styransvar över verksamheten. Den kommunala myndighetens beroende av leverans från den statliga myndighetens olika system medför avsevärt längre handläggningstider för den kommunala myndigheten. Något som inte minst visat sig mycket tydligt när den statliga myndigheten tvingats stänga sina kart- och IT-system för andra än sig själva.

Utredningen visar också att systemet leder till olika arbetssätt, skillnader i kompetensnivå och oenhetlig rättstillämpning mellan kommunala och statliga lantmäterimyndigheter. Om utredningsförslagen blir genomförda kommer det också medföra betydande ytterligare nackdelar och en avsevärt fördyrad verksamhet för den kommunala verksamheten.

Uppsala växer snabbt. Vi behöver effektiv och strategiskt samordnad fastighetsbildning för stadsutveckling, infrastruktur, energisatsningar och inte minst totalförsvarsrelaterad markanvändning. Sådana ärenden kräver nationell samordning, något som utredningen lyfter särskilt vid större infrastruktur- och säkerhetsärenden.

Att fortsätta driva en kommunal lantmäterimyndighet riskerar att leda till en sårbarare kompetensförsörjning, dyrare dubbeladministration och olika rättsnivåer för medborgare och företag beroende på vilken myndighet som ska handlägga den sökandens ärenden.

Att i stället låta verksamheten övergå till det statliga Lantmäteriet skulle innebära en enhetligare rättstillämpning, starkare digitala system, stabil kompetensförsörjning och tydligare ansvarsanspråk. Den lokala kännedomen och samarbetet med kommunen kan väl tillgodoses med en statlig verksamhet som också som idag är lokaliserad i Uppsala. Det skulle stärk både rättssäkerheten och Uppsalas stadsutveckling.

Mot bakgrund av ovanstående yrkar vi:

1. Att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utreda och inleda en dialog med Lantmäteriet om att avveckla den kommunala lantmäterimyndigheten och överföra verksamheten till den statliga lantmäterimyndigheten, samt
2. att kommunstyrelsen återkommer till kommunfullmäktige med en genomförandeplan och tidplan för övergången senast under 2026.

Mats Åhlund (C)
Nora Karlsson (C)
2025-12-09